

Jan Zieliński

"Odnawianie znaczeń", Maria Janion,
Kraków 1980 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 24/3 (81), 208

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ JANION Maria: Odnawianie znaczeń. Kraków 1980, WL,
ss. 368, zł 90,-

Zbiór szkiców i rozpraw. Część I ("Powrót romantyzmu i powrót do romantyzmu") zawiera m.in. obszerne studium o Kasparze Hauserze oraz szkice o romantyzmie u Iwaszkiewicza, Wajdy i J.M. Rymkiewicza. Część II ("Romantyczny anachronizm?") traktuje o Broniewskim. Część III ("Strategie prywatności") - o autobiografizmie, Kuncewiczowej, Białoszewskim i W. Terleckim. Część IV zawiera trzy teorie: o dwóch źródłach polskiej literatury wiejskiej, związkach historii literatury z historią idei oraz o fascynacji filmem. Książka prezentuje rozmaite przejawy obecności romantyzmu we współczesnej kulturze polskiej.

BP/81/41

J.Z.

/II/ JEDLIICKI Jerzy: Narodowość a cywilizacja. "Twórczość"
1980 nr 10 s. 70-91.

Autor powraca do popularnego tematu dwóch nurtów kultury polskiej "świętej historii narodu pieśni, więzień i pobojuwisk" i "powszechnej /.../ historii siewów i zbiorów". Polska idea narodowa popadła pod wpływem rozbiorów w narcyzm - dociekano tajemniczego sensu dziejów, misji Polski w historii świata, urzeczywistniano się w walce o niepodległość. Romantycy przeciwstawiali się umysłowej atmosferze Oświecenia, jego praktycyzmowi, empirii i użyteczności, traktując te sfery jako niższe. Autor zdecydowanie opowiada się po stronie Staszica, dla którego "los narodu rozstrzyga się na polu gospodarczym". Podkreśla całkowitą niemożliwość porozumienia Mochnackiego - jako przedstawiciela nowego pokolenia - ze Śniadeckim. Źródłem tego rozdwojenia była niewola polityczna. Był to powód, dla którego w Polsce wykształciły się dwie odrębne grupy inteligencji - jedna od spisków i powstań, druga od codziennego, skrupulatnego wypełniania swojego obowiązku.

BP/81/42

A.B.